

7/10707 GK127

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2019-610.01-E.389/4190/6416
Konu : Yazılı soru önergesi

23.06/2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 20/05/2019 tarihli ve 43452547-120.07-E.458269 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/10707 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Abdulhamit GÜL
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2019-610.01-E.389/4189/6415
Konu : Yazılı soru önergesi

25/06/2020

Sayın Ömer Faruk GERGERLİOĞLU
Kocaeli Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/10707 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Anayasanın;

1- "Yargı yetkisi" kenar başlıklı 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı,

2- "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138. maddesinde, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı; görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı,

B) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- "Tutuklama nedenleri" kenar başlıklı 100. maddesinin birinci fıkrasında, kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin ve bir tutuklama nedeninin bulunması halinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebileceği, işin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması halinde, tutuklama kararı verilemeyeceği,

2- "Tutuklama kararı" kenar başlıklı 101. maddesinin birinci fıkrasında, soruşturma evresinde şüphelinin tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından, kovuşturma evresinde sanığın tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re'sen mahkemece karar verileceği; bu istemlerde mutlaka gerekçe gösterileceği ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını belirten hukukî ve fiilî nedenlere yer verileceği; ikinci fıkrasında, tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda, kuvvetli suç şüphesini, tutuklama nedenlerinin varlığını, tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu gösteren delillerin somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterileceği,

3- "Cumhuriyet savcısının tutuklama kararının geri alınmasını istemesi" kenar başlıklı 103. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, şüphelinin adli kontrol altına alınarak serbest bırakılmasını sulh ceza hâkiminden isteyebileceği; hakkında tutuklama kararı verilmiş şüpheli ve müdafinin de aynı istemde bulunabileceği,

4- "Şüpheli veya sanığın salıverilme istemleri" kenar başlıklı 104. maddesinin birinci

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

fikrasında, soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında şüpheli veya sanığın salıverilmesini isteyebileceği; ikinci fıkrasında, şüpheli veya sanığın tutukluluk hâlinin devamına veya salıverilmesine hâkim veya mahkemece karar verileceği; bu kararlara itiraz edilebileceği; üçüncü fıkrasında, dosya bölge adliye mahkemesine veya Yargıtaya geldiğinde salıverilme istemi hakkındaki kararın, bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay ilgili dairesi veya Yargıtay Ceza Genel Kurulunca dosya üzerinde yapılacak incelemeden sonra verileceği; bu kararın re'sen de verilebileceği,

5- "Tutukluluğun incelenmesi" kenar başlıklı 108. maddesinin birinci fıkrasında, soruşturma evresinde şüphelinin tutukevinde bulunduğu süre içinde ve en geç otuzar günlük süreler itibarıyla tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından 100. madde hükümleri göz önünde bulundurularak, şüpheli veya müdafii dinlenilmek suretiyle karar verileceği; ikinci fıkrasında, tutukluluk durumunun incelenmesinin, yukarıdaki fıkra da öngörülen süre içinde şüpheli tarafından da istenebileceği; üçüncü fıkrasında, hâkim veya mahkemenin, tutukevinde bulunan sanığın tutukluluk hâlinin devamının gerekip gerekmeyeceğine her oturumda veya koşullar gerektirdiğinde oturumlar arasında ya da birinci fıkra da öngörülen süre içinde de re'sen karar vereceği,

Hükümlerinin yer aldığı mâlumlarıdır.

Değinen hükümler çerçevesinde, şüpheli veya sanığın tutuklanmasına, tutukluluğunun devamına ve tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edilmesine ilişkin kararlar, Anayasanın 9 ve 138. maddelerindeki yetki ve teminata dayalı olarak görev yapan bağımsız ve tarafsız mahkemelerce verilmektedir.

II- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun

A) "Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi" kenar başlıklı 16. maddesinin dördüncü fıkrasında, hapis cezasının infazının, gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadınlar hakkında geri bırakılacağı, çocuk ölmüş veya anasından başka birine verilmiş olursa, doğumdan itibaren iki ay geçince cezanın infaz olunacağı; aynı maddenin beşinci fıkrasında, kapalı ceza infaz kurumuna girdikten sonra gebe kalanlardan koşullu salıverilmesine altı yıldan fazla süre kalanlar ile eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli sayılanlar hakkında dördüncü fıkra hükümlerinin uygulanmayacağı ve bu kişilerin cezasının dördüncü fıkra da öngörülen kısmı, ceza infaz kurumlarında kendileri için düzenlenen uygun yerlerde infaz olunacağı,

B) "Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı" kenar başlıklı 105/A maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde, sıfır ilâ altı yaş grubunda çocuğu bulunan ve koşullu salıverilmesine iki yıl veya daha az süre kalan kadın hükümlülerin, diğer şartları da taşımaları hâlinde denetimli serbestlik infaz usulünden yararlanabilecekleri,

Hükümlerinin yer aldığı mâlumlarıdır.

III- Bakanlığımız tarafından, dışarıda korumasına bırakacağı kimsesi bulunmayan tutuklu ve hükümlü annelerin yanlarında ceza infaz kurumunda barındırılan 0 ilâ 6 yaş grubundaki çocuklar için birçok çalışma yapılmaktadır.

Annesinin yanında kalan bu çocuklara yönelik olarak yapılan çalışmalar şu şekildedir:

A) Anne ve çocuğun ruh sağlığını korumak, ebeveynlik becerilerini artırmak ve aynı zamanda çocuğun gelişimine katkıda bulunabilmek amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

tarafından geliştirilen ve ceza infaz kurumlarında görev yapan psikolog ve sosyal hizmet uzmanları ile grup çalışmaları kapsamında istekli annelere "Aile Eğitim Programı" eğitimi verilmektedir. Kadın ceza infaz kurumları başta olmak üzere tüm ceza infaz kurumlarında 2010 yılından itibaren 0 ilâ 3 ve 3 ilâ 6 yaş grubu çocuğu bulunan ebeveynlere yönelik olarak uygulanan Aile Eğitim Programı çerçevesinde, aynı yaş grubu içinde çocuğu bulunan anneler bir araya getirilerek o yaş dönemi içinde bulunan çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimleri hakkında bilgiler ile birlikte Çocuk Eğitim Materyalleri (ÇEM) ve ödevler verilmektedir. Kurum uzmanları, oda ziyaretlerinde bu materyalleri annelerin doğru uygulayıp uygulayamadıklarını gözlemlemekte, uygulamada sorun yaşayan anneler bireysel görüşmelere davet edilip desteklenmektedir. Kadın hükümlü ve tutuklulara uygulanan bu programlar, hükümlü ve tutukluların psiko-sosyal durumlarının iyileştirilmesi amacına hizmet ederek, çocukları ile kurdukları iletişimi dolaylı olarak olumlu yönde etkilemektedir.

Ayrıca, ceza infaz kurumlarındaki psiko-sosyal servis uzmanları tarafından kendini sözel olarak ifade edebilen çocuklarla yapılan bireysel görüşmeler aracılığıyla çocuklar ilgili oldukları alanlara yönlendirilmektedir.

B) Ceza infaz kurumlarında çocuğun altı yaşını tamamlamasından sonraki süreçte psiko-sosyal yardım servisinde görevli psikolog ve sosyal hizmet uzmanları, çocuğun dışarıda bakacak kimsesinin bulunmadığı tespitini yaptıktan sonra Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ilgili birimleri ile iletişime geçerek çocukların devlet koruması altına alınmasını sağlamaktadır. Sonraki süreçte anne ve çocuğun bağının devamı için çocuğun teslim edildiği kurum ile iletişime devam edilerek çocukların ceza infaz kurumuna getirilip anneleriyle görüşmeleri ve telefonla konuşmaları sağlanmaktadır. Psiko-sosyal yardım servisinde görevli psikolog ve sosyal hizmet uzmanları; bu süreçte hem anneyi hem çocuğu hazırlamak için gerekli görüşmeleri yaparak mesleki müdahaleyi gerçekleştirmektedir.

C) Ceza infaz kurumu dışındaki ebeveyne ve akrabalara özlem konusunda çocukların desteklenmesine yönelik çalışma stratejileri geliştirilmektedir. Rol model konusunda dış ülkelerde uygulanan benzer uygulamalar da araştırılarak, yeni program düzenleme çalışmaları yapılmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarıyla yapılan projelerde, annesinin yanında kalan çocuklarla ilgili rol model eksikliğini konu alan projeler mevcut olmakla birlikte, bu konuda yeni protokollerin imzalanmasına yönelik çalışmalar Bakanlığımızca yürütülmektedir.

Ç) Annesinin yanında kalan çocuklar, müstakil kadın ceza infaz kurumlarında ve kapalı ceza infaz kurumlarının büyük bir bölümünde bulunan kreşlerde kreş hizmetlerinden faydalanabilmektedirler. Kurum içerisindeki kreşlerde çocuklar, psiko-sosyal servis uzmanları gözetiminde boş zamanlarını değerlendirmeye yönelik serbest oyun etkinlikleri, kutlama ve çeşitli faaliyetlere katılabilmektedir.

Bununla birlikte, 21/12/2011 tarihinde imzalanan Adalet Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerinde Annesinin Yanında Kalan Çocukların Gelişimlerinin Desteklenmesi Hakkında İşbirliği Protokolü ile ülke genelindeki ceza infaz kurumlarında annesinin yanında kalan 3 ilâ 6 yaş grubu çocuklar, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı anaokulları ve ana sınıflarından ücretsiz olarak yararlanabilmektedirler.

D) 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda kurumda annesiyle birlikte kalan çocuklara ve süt emziren annelere, durumlarına uygun gıda verileceği düzenlenmiş olup, bu hüküm gereğince annesi ile kalan her çocuğa annesinin iâşesinden bağımsız olarak iâşe bedeli ödenmektedir. Çocukların çocuk bezi, elbise gibi ihtiyaçları

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

öncelikle Bakanlığımız tarafından sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde karşılanmaktadır.

Ayrıca, ceza infaz kurumu tarafından temin edilen mamanın yetersiz kalması halinde özel beslenme diyetine uygun mamaların tedavi ve bebeğe uygun besin kapsamında değerlendirilerek bebeklerin yeterli ve sağlıklı bir şekilde gıda almaları sağlanmakta, bebeğin ihtiyaç duyduğu özel gıdalar tedavi gideri kapsamında karşılanmaktadır.

E) Öte yandan, çocuklara yönelik olarak Bakanlığımızca yapılan ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte yürütülen "Oyun Odası Oluşturulması" çalışmaları da tamamlanmıştır.

F) Yine, ceza infaz kurumlarında doğan bebekler ve kurumda doğum yapan anneler ile annesiyle beraber kuruma kabul edilen 0 ilâ 6 yaş grubundaki çocuklar, kurumda görev yapan aile hekimi tarafından muayene edilmekte; ileri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerektiğinde devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmeti gerektiğinde ise üniversite hastanelerine sevk edilmektedir.

Bununla birlikte; anneleriyle birlikte kalan çocuklar, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri ile Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Protokolün, Hasta Yakınları Refakati Bölümünün 36. maddesinin ikinci fıkrası gereğince, doktor tarafından gerekli görülmesi halinde anneleri ile beraber ya da annelerinden alınan bilgiler doğrultusunda hastaneye sevk edilerek her vatandaş gibi sağlık haklarından ve hizmetlerinden öncelikli olarak yararlandırılmaktadır.

IV- Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen 30/05/2019 tarihli cevapta; soru önergesinde adı geçen tutuklunun, 30/10/2018 tarihinde Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna alınarak giriş muayenesinin yapıldığı, 25/01/2019 tarihinde Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesinde normal doğum ile kız bebek dünyaya getirdiği, bebeğin yapılan muayenesinde herhangi bir sağlık probleminin bulunmadığı bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Abdulhamit GÜL
Bakan

